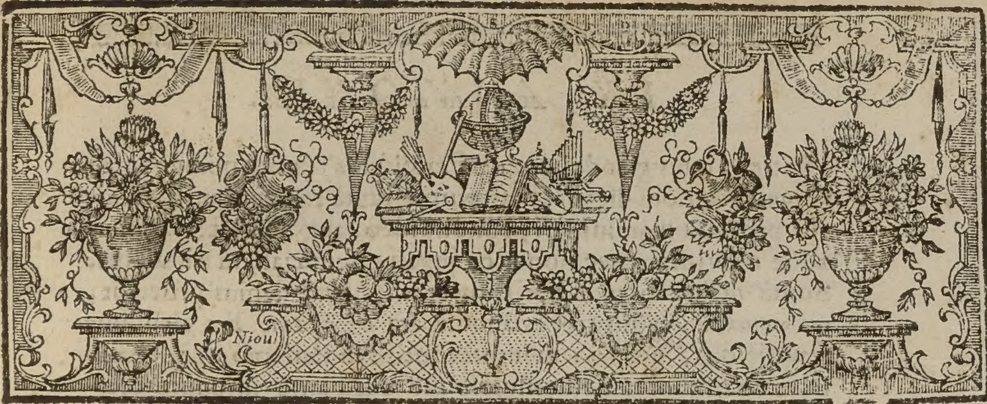

D. O. M.

THESES

ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

EA est secretionum à naturâ sancita lex, ut ad illarum perfectionem, liquoris secernendi, & organi secernentis sana requiratur constitutio. Quâ deficiente ex parte liquoris, secretorium læditur, & vicissim ex parte secretorij, liquor secernendus afficitur. Ea est tamen humani generis misera sors, ut innumeræ, & liquori, & organo seorsim minitentur noxæ. Non ergò mirum quòd passim pullulent glandularum morbi, quod tàm frequentes *Parotidum* tumores; de quibus dicturi, Anatomiæ facem præmittimus.

EX ANATOMIA.

PLURES inter glandulas, duæ *Parotides* (*a*) (à ſitu nomen ipſis) ſalivæ ſecretioni dicantur; alterutra, juxtà radicem auris, in foveâ proceſſu mammillari, condiloïdeo, angulo poſteriori maxillæ inferioris, nec non arcu jugali circumvallatâ nidulatur. Suprà majorem maſſeteris partem ità ſæpè ſæpius procedit, ut formam inæqualiter triangularem exhibeat. Ex glandulis ſimplicibus, proprio membranaceoque thalamo quieſcentibus, communi tamen celluloſoque mediante in unum conglomeratis coaleſcit Parotis glandula. Huic ſanguinem per plurima vaſcula, in ſingulas glandulas ſimplices rurſùs ultrà oculorum aciem diſtribuenda, jugiter emittit carotis externa. Sanguinis hujuſce partem aliam excipiunt tenuiſſima ſalivæ ſecretoria, partem alteram reſiduamque amandant & vaſa lymphatica multifariè terminanda, & venulæ ſanguiferæ, quæ in venarum truncos arteriarum concomites, in jugularibus externis, anteriori & poſteriori, nec non in internis (*b*) hiantes deſinunt. Licèt vaſculorum in Parotide infinitus propè ſit numerus, unumquodque tamen filamento nerveo, tenuiori craſſiorive irretitur; idcircò pars anterior & firmior nervi auditorii canalem oſſeum, ſeu aquæductum Fallopianum trajecta, versùs Parotidem tendit ipſamque penetrat. Alia etiam non pauca ejuſdem paris (*c*) filamenta cum cervicalibus & præſertim quinto pari, ſeu trigemellis per faciem, os & guttur ſerpentibus, *multoties communicant. Hinc* quænam Parotidum cum hiſce partibus ſympathia facilè dignoſcitur. Ultimas vaſorum ſuprà enumeratorum extremitates attingere, apparatum, quo ſub fine donantur, exponere deſiderandum. An, ut venæ, ſic & vaſa ſalivalia, venarum diametro minora, ex arteriis immediatè procedunt? An arteriam inter & vas ſalivale folliculus ponitur? Num ductus ſalivales exceptum ab arteriis, in cavitates minimas & Parotidi intrinſecas, humorem aliis vaſis foràs emittendum evomunt? Num è contrà ſoli proceſſus arteriarum minimi, laticem excipientes, nihilo me-

(*a*) *Maxillares ſuperiores* à quibuſdam Auctoribus etiam vocantur.
(*b*) *Winſl. Expoſit. Anat.* Trait. *des Veines.* n°. 106
(*c*) Sympathicus minor à D. Winſl. nominatur, *Expoſit. Anat. Trait. des Nerfs.*

diante ipſummet effundunt? Afferrent ne tandem ſpiritus ſuos in cava interna nervi ad Parotidem appellentes? Harumce quæſtionum demonſtratio felicioribus Anatomicorum experimentis committenda. Interim Parotidis ſecretoria, tanquam canaliculos exiles admodùm & albidos, ab arteriis ſanguiferis ad partem glandulæ anteriorem, per gyros, prodeuntes, ibiquè plures tubulos, in unicum modò coeundos, efformantes ſpectabimus. Unicus ex aliis, per trium digitorum longitudinem, & calami ſtraminei craſſitiem, proficiſcens ductus, ab uſu *Salivalis*; ab inventore, *Stenonianus*(*a*); à ſitu, reſpectu aliorum ſalivæ canalium, *Superior* audit. Membranâ cellulari & exteriori, alterâ mediâ & firmiori, interiori tandem & tenuiſſimâ, humore lubrico madidâ, componi videtur. A Parotide ferè tranſversìm, ſuper muſculum maſſeterem, per medium genæ, procedit; ibi muſculum hunc & membranam os intùs veſtientem, juxtà ſecundum vel tertium dentem molarem, extremitate paululùm incurvus (*b*), perforat, liquorem ſalivalem, largâ copiâ (*c*), in oris cavum, per unicum, non verò, ſicut docuere quidam, per multiplex oſculum depoſiturus.

Pellucidus, igne non concreſcens, odoris ſaporiſque ferè expers, ex variis quaſſatibus ſpumeſcens obſervatur latex ſalivalis; aquoſam & ſaponaceam refert indolem, loquelæ, deglutitioni & ventriculo ingeſtorum digeſtioni faventem: ipſius, ſicut & ſalinarum oleoſarumque partium, actio major, à majori diviſione, vel copiâ; diviſio autem & copia à frequentiori *& diuturniore vaſorum oſcillatione* pendet. Non ergo mireris cur in eſuriente copioſior, fluidior, acriorve ventriculum & inteſtina frequentiùs ſollicitet; Cur verò nimiâ quantitate per os, vulnuſve ori inflictum ejecto, aut in Parotide obſtructâ ſuppreſſo, Nauſea, Anorexia dyſpepſia, invito ægrotante magis ac magis recrudeſcant, cur tandem per maſticationem velociùs & copioſiùs affluat.

(*a*) Detectus fuit à Stenone, an. *1660*.

(*b*) *Mém. de l'Acad. R. de Chir. tom. 3. p. 456.* Obſ. Clar. D. Louis, Secretar. Acad. R, Chir. pro excerp. necnon Chirurg. Maj. noſocom. R. Charitatis deſig.

(*c*) *Paré. liv.* 10. *chap. 26.* Fab. ab Aquapend. part. 1. lib. 2. cap. 31. Hiſt. Acad. R. Sc. an. *1719*. p. *93* & præſertim, *Mem. Acad. R. Chir. t. 3. p.* 435. ubi conſtat ex obſervat. M. Duphenix. inter prandium effluxiſſe ſalivæ copiam ſequentem, ſcilicèt, in primo experimento, per 15 horæ min. ℥ II. ʒ I. in ſecundo, per 18. horæ min. ℥ II. ʒ VI: in tertio, per 23 horæ min. ℥ III. ʒ II. ß: in quarto, per 28 horæ min. ℥ IV. ʒ I.

Unamquamque Parotidem infrâ, glandula quædam inhæret lymphatica, superficie levis & pluribus glandulis ejusdem speciei, ab apophise mammillari, ad partem usquè colli inferiorem identidem sparsis, superior conspicitur. (*a*) Corpuscula hæc inter glandulosa, plurima vasa lymphatica valvulis instructa reperire est. Lympham ab uno ad aliud, perfectionis causâ, vehunt revehuntque. Quàm longè latèque, per interstitia glandulis salivalibus interjecta, disseminentur Lymphaticæ istæ glandulæ, cuilibet parotidum morbos curanti observandum. Alia insuper, sed conglomerata minor, circa dentes molares posteriores maxillæ inferioris, musculum masseterem inter & buccinatorem, frequentiùs scalpello occurrit: Ope trium duorumve foraminulorum, punctis lacrymalibus duplo majorum, buccinatorem & oris membranam penetrantium, salivam pellucidam effundit; tanquàm Parotidis coadjutrix spectari potest: *Molarem*, à situ Heisterus; ab inventore, *Heisterianam* vocant alii. (*b*)

EX CHIRURGIA.

PArotidum canaliculos modò contundunt, debilitantque corpora extranea, motu velociori agitata; modò irritant, constringunt, obstruuntve miasmata acriora, vel humorum moleculæ crassiores; undè torpor & stagnatio liquorum, undè, & aliis jugiter affluentibus, vasorum ingurgitatio, ex quâ seriùs ociùsve tumor. *Sic tumefactæ, apud clinicos*, unico nomine *Parotides* (*c*) vocantur. Ictus violenti, pressiones strictæ nimis; rerum, quas dicunt non naturales, abusus, defectus, aut vitium; Febres continuæ, ardentes, putridæ &c. Pestis, Strumæ, Siphilis, Scorbutus, phænomena modò enumerata plùs minùsve, pro suæ intensionis gradu procreant. Si enim in minimo, tunc simplex & vix apparens erit ingurgitatio; si in majori, tunc magis impediti humores Parotidum, aut nervi magis irritati, tumorem majorem, aut dolorificum magis præbebunt. Variâ etiam induentur formâ Parotides, pro variâ

(*a*) *Winsl. Exp. Anat. Trait. de la Tête. n°.* 591.
(*b*) Heister. Compend. Anat. tom. 2. p. 109. not. 57. ad p. 146.
(*c*) Parotides etiam apud Græcos *Bubonum* nomine fuisse insignitas patet ex Hyppocrat. de morb. vulg. lib. 6°. cap. 7°. Sect. 2. §. 7°. &c. Galen. Méthod. Med. lib. XIII. Chart. p. 297.

humorum vaſorumque diatheſi. Sanguinis pars rubra, cutis; textûſque cellularis, & ipſiuſmet Parotidis extremitates arterioſas ingurgitans, vel lymphaticos canales ingreſſa, tumorem in conum vergentem, rubore digito prementi non facilè cedente, calore, dolore vivido, identidem pulſante donatum, *Phlegmonem* ipſam exhibebit. Ex ſalivali (*a*), vel ſeroſo latice vaſa ſalivalia aut lymphatica parotidum, textûs cellularis, cutiſque ſuperexpanſæ, jam debilitata, nimiùm quàm par eſt replente, orietur tumor pallidus, mollis, preſſionis tramitem plùs minùſve ſervans, *Oedema* dicendus. Ex lymphâ aut ſalivâ ſpiſsâ nimis, vaſa ultrà tonum nativum dilatata inflante, durus, doloris & caloris expers exurget tumor, *Scirrhum* vocabis. Parotidæ non nunquam comitantur Febrem acutam, Cephalalgiam, Delirium, Phrenitidem, Lethargiam, Surditatem, Odontalgiam, Anginam, Nauſeas, Vomitus, Convulſiones, Syncopes; Parotidas viciſsìm ſtipant morbi enumerati, tanquàm ſymptomata; quæ omnia ſeorsìm, morbum gravem, & ſimul vigentia malignum & periculoſiſſimum deſignant. Natura viis ſuis incognita fermentum morboſum, qualecumque ſit, ſæpè ſæpiùs in Parotidem repellit, deponit, &, ibi fixâ ſede, tutiùs citiùſque liberatur œconomia animalis. Parotidum ergò diverſas ſpecies, *Phlegmonodem* ſcilicèt, *Oedematodem*, & *Scirrhodem*; *Eſſentialem*, *Symptomaticam*, & *Criticam*, ſingularumque ſigna ex jàm poſitis deducere pronum eſt.

Humores Parotidem ingurgitantes multiplici, non tamen æquè ſalutari modo converti poſſunt. Reſolutio, Suppuratio, Induratio, Gangræna & Deliteſcentia ſunt equidem totidem media naturæ viribus ad hoc opitulantia, non verò perenni & æquali ſucceſſu. Sit proindè Chirurgi prima mens ſedulò ponderare quid velit natura pati, quid ferre recuſet.

Essentialis Parotidis Reſolutionem; Symptomaticæ (*b*) Reſolutionem pariter, dum tamen morbus primitivus non repugnet; Criticæ tandem Suppurationem promovere de naturæ votis. Perpendatur ergò an naturæ deſiderio obtemperet, an verò ab ipſo recedat Parotis, & Prognoſim Therapeiamque inſtituere faciliùs erit.

Cataplasmata Antiphlogiſtica, Anodina, Emollentia, Reſolutiva; Ptiſanæ, Jura, Apozemata, Enemata lenientia, Victus tenuis, Venæ-ſectiones plùs minùſve, pro re natâ,

(*a*) *Mém. de l'Acad. R. de Chirur. tom.* 3. *p.* 452, 454.
(*b*) Cell. lib. 6. cap. 16. p. 391. 392.

repetitæ ſanguinem ad craſim legitimam motumque debitum reducent, limphæ & ſalivæ fluorem amiſſum reſtituent, acrimoniam demulcebunt: Alterantia, Evacuantia modo ægrotantis temperamento competente exhibita Cacochymiam fugabunt inimicam: methodus & hæc eſt, eſſentialis Parotidis, ſive Phlegmonoſæ, ſive Oedematoſæ, ut plurimùm deletrix. Symptomaticæ reſolutio, ratione morbi primitivi, diverſimodè tentanda; in Febribus continuis, Ardentibuſve, topica modò laudata, Venæ-ſectiones; in Peſtilentiis Alexiteria, Alexipharmaca, Theriacalia, ſub formâ Embrocationum, Cataplaſmatum, Emplaſtrorumve; in Strumis Aromatica, Saponacea; in Siphilide Mercurialia; in Scorbuto tandem Antiſcorbutica exteriùs, tanquàm tutiora, admoveantur. Interna nihilominùs, morbis enumeratis peculiaria, ingerantur medicamina. Maximam in Criticis Parotidibus tractandis requiri prudentiam, humor in ſanguinis alveum non ſemel retrogreſſus & ſtrages innumeras, ut plurimùm lethales, edens nos edocet. E contra quantum boni ex tumoribus *iſtis* ad ſuppurationem adductis effluat, accidentia, imò & morbus ipſe, ſuppurationis ope non ſemel extincta, probè evincunt; ſuppurantia ergò efficaciora adhibeantur. Semper tamen ad Parotidis inflammatoriam, vel lymphaticam indolem, quin etiam ad totius corporis & morbi ſolvendi præſentem ſtatum & habitum accommodentur (*a*). Suppuratione factâ, puri conciliandus eſt exitus: perfectè ſuppurata Parotis ſcalpelli; Scirhoſa ex majori parte, Cauſtici ope aperienda. Si Eſſentialis ſit tumor & durus adhuc, *non feſtinetur apertura*; Ex puris enim morâ diuturniore ſuppuratio citiùs promovebitur, & Parotidis durities celeriùs ſolvetur. Cave tamen ne quid nimium; in morâ diuturniori aliquando periculum (*b*). Si ſymptomaticus, ratione morbi primitivi acceleranda vel immoranda erit Oncotomia. In Febribus Continuis, Ardentibus, Putridis & Peſtilentibus, ſcalpellus abſque morâ tumori tantillùm ſuppurato immergatur; in virulentis affectibus moras, dùm ſpecifica interna & externa ſimul adhibeantur, nectere juvat. Humorum in Parotidas affluentium, ea eſt aliquando acrimonia, ut textus glandulæ organicus ſubitò contrahatur, liquorum circuitum impediat, & in gangrænam abeat; Jam Antiſeptica (*c*) extùs applicanda veniunt; quorum actionem, ſi juxtà

(*a*) *Trait. de la Suppurat. M.Queſnay.p.* 151.*Trait. de la Gangr. p.* 273.

(*b*) Fab. Hild. cent. I. obſ. 39.

(*c*) Quænam Antiſepticorum ſpecies, provariis caſibus, competant legere eſt in opere modò laudato cui titulus, *Tr. de la Gang. M.Queſnay. p.* 245. 315. 383.

ſpem non ſuccedant; ſcarificationibus juvare neceſſum eſt. Suppuratio eſcharæ decidendæ favens ſedulò promovenda. A Parotidum Deliteſcentiâ diffide ſemper. Humor fugax vel in alveum ſanguinis, vel in partem quamdam corporis irrumpit. In utroque caſu ipſum, quantùm fieri poterit, ad primam ſedem revocare tutius erit. Si eſſentialis, incipiens & ſimplex ſit Parotis; Venæ-ſectiones, Lenientia, Aperitiva, Minorativa retrogreſſam materiem, per emunctoria ejicere valent. Si verò Critica & Symptomatica ſit; ex morbi vigentis ſtatu præſenti & accidentibus indicia deſumpta, in eligendis Venæ-ſectionibus, Cucurbitulis, Sanguiſugis, Epiſpaſticis, Diaphoreticis, Emeticis purgantibuſve, ſanitatis miniſtrum dirigere debent. Forſan nec reſolvetur, nec ſuppurabit, nec putreſcet tumor Parotidis; tunc ſolida & pertinax remanebit moles, Fomentis, Duciis(*a*), Emplaſtris, Emollientibus, Solventibus, necnon ejuſdem virtutis Medicaminibus internis diſcutienda; quæ, ſi reluctetur, Cauſtico, vel ferro aggredienda. Cauſtico delenda venit Parotis ruboris, caloris, doloris expers, ſcirrhoſa perfectè, per baſim latam, partibus ſubjacentibus & ambientibus ſtrictè ſeu firmiter admodùm adhærens. Ferro autem elicienda Parotis ſuper pediculum anguſtum valdè protuberans vel quam minitatur cancer. Penitùs affecta cancro ferro ſubjicienda quoque, dum ne ſit radicibus longè latèque ſerpentibus innixa; tunc ad ſola palliativa confugiendum.

Extractioni Parotidis generalia, ut decet, præmittenda; apparatui deindè providendum. Tùm ægrotante commodè & firmiter collocato, cutis Parotidem involvens ſcalpello, ſecundùm *longitudinem, ſi ſit minor, vel per formam litteræ* T, aut etiam per crucialem, ſi major ſit tumor, aperienda. Subitò glandulam detegere, detectam digitis apprehendere & ſcalpelli ope à partibus ambientibus ſecernere. Hæmorragia agarico aſtringente, vel ligaturâ, tutiori medio, ſi vaſa majora; linteo carpto, ſi minora læſa fuerint, compeſcenda. Splenia per gradum, à minori ad majus, poſita vincturâ idoneâ continebuntur. Suppurationem, deterſionem & cicatricem aptis medicaminibus conciliare ſupererit.

Cicatricem ex voto obtinere non ſemper licet. Jugiter ſtillans latex ſalivalis artis molimini frequentiùs obverſatur.

(*a*) Quantùm præſtent aquæ *Barregianæ* in caſu præſenti, frequens neotericorum demonſtrat experientia. *Mém. des Prix de l'Acad. R. Chir.* tom. 2. p. 56. & 79.

Tunc ad situm & habitum ulceris mens dirigenda. Si enim super ipsummet canalem non assideat fistula, & nulla sit in marginibus callositas; compressio levis, per aliquot dies adhibita, exsiccantibus topicis sociata, cicatrici perficiendæ par erit. Si durities aut fungus circumjaceant, locum priùs occupare debent Catheretica. Si tandem ductus salivalis reperiatur fistulæ subjacens, ex eâdem methodo nec certa nec tuta spes orietur. Via salivæ facilior præbenda est in parte canalis intrà orificium ipsius & fistulam positâ. Quem admodùm fistulæ canalis urethræ, Cathetere immisso, citiùs sanantur; itâ, & favente setâ triplici in Stenonianum trajectâ, paulatim penitùsque claudetur pseudotyrum. (*a*)

(*a*) *Mém. de l'Acad. R. Chirur. tom* 3. *p.* 440. *& suiv.* celeber. D. Morand Academiæ Secret. & obs. & D. Louis Differt. & Observat.

Has Theses, DEO JUVANTE, & Præside M. STEPHANO-PETRO LELAUMIER, Artium Liberalium & Chirurgiæ Magistro, *tueri conabitur*, GABRIEL PICQUÉ, Tarbensis, *in almâ Universitate Parisiensi Liberalium Artium magister.*

de Jorbes

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

Die Sabbati 30^a. *Julii anno salutis* 1757, *à sesquisecundâ post meridiem ad septimam.*

PRO ACTU PUBLICO.

ET

MAGISTERII LAUREA.

Typis Viduæ DELAGUETTE, Collegii & Academiæ Regiæ Chirurg. Typographi, viâ San-Jacobæâ, sub signo Olivæ.